

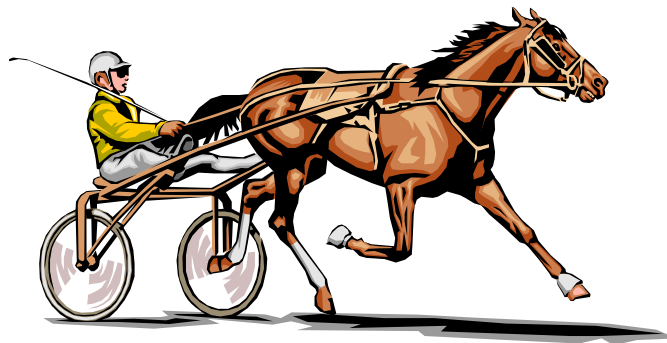
Om smittan kommer

§28

Ändringar i arrangemangen Rätten att företa ändring i arrangemangen

För att genomföra tävlingarna har sällskap rätt att vidta erforderliga ändringar i arrangemangen. Sällskap har även rätt att inställa vissa lopp eller tävlingarna i sin helhet. Beträffande lopp inom V75-spelet kan dessa förläggas till annan än i propositionen angiven ort och tid om omständigheterna så påfordrar. STC och sällskap har rätt att vid utbrott av smittosam sjukdom på häst företa de förändringar i arrangemangen eller i fråga om uppställning som situationen bedöms påfordra. STC och sällskap har också rätt att företa de åtgärder som bedöms nödvändiga för att förhindra uppkomst eller utbredning av smittosam sjukdom. För tränare, hästägare, lokala epizootigrupper och transportörer gäller instruktioner i skriften "Om smittan kommer"

Utdrag ur tävlingsreglemente för Svensk Travsport

Råd och instruktioner
vid utbrott av smittsam sjukdom
för alla aktiva inom
svensk trav- och galoppsport

Hästsporten drabbas av och till av olika smittsamma sjukdomar. Jordbruksverket ansvarar för att åtgärder vidtas mot sjukdomar av allvarligare art, sådana finns upptagna i epizootilagen. För flertalet sjukdomar föreligger dock enbart en veterinär anmälningsplikt till Jordbruksverket. Hästsportorganisationerna har ett stort ansvar för att begränsa utbredningen av dessa. De anmälningspliktiga sjukdomarna är bl a kvarka och hästinfluensa (A2), den centralnervösa formen av virusabort samt virusarterit som framkallar sjukdom.

Hästsportens epizootigrupp

Hanterar frågor, gemensamma för olika hästsportorganisationer, bl a smittsamma sjukdomar, utbildningsprogram, information, vetenskapliga projekt, myndighetskontakter mm. Gruppen består av företrädare för STC, Sv. Galoppförbundet, SvRF och statsepizootologen, SVA.

STC:s operativa smittskyddsgrupp

Består av representanter för STC:s veterinäravdelning resp sportavdelning. Den förstnämnda svarar för löpande arbete i smittskyddsfrågor. Gruppen svarar för samordning och information och har vid befarat eller pågående sjukdomsutbrott att ta övergripande beslut om tvångsåtgärder samt skall förvissa sig om att drabbad bana har tillräcklig information om pågående utbrott för att relevanta beslut skall kunna fattas. Gruppen svarar vid befarat eller pågående utbrott av smittsam sjukdom också för frågor som berör galoppporten.

Lokal smittskyddsgrupp

På varje bana finns en lokal smittskyddsgrupp som kan ha följande rekommenderade sammansättning.

- smittskyddsveterinär
- representant för travsällskapet
- representant för de aktiva
- banveterinären, om ej samme som epizootivet. (adj.)
- länsveterinären (adj.)

För smittskyddsveterinären skall det utses en ställföreträdare vid frånvaro. Den lokala epizootigruppen ansvarar för feber-och hälsobedömningar vid befarat eller pågående sjukdomsutbrott samt beslut om isoleringsåtgärder, transportrestriktioner, stängning av den egna banan eller enstaka stallar på banområdet eller camper eller delar av camper inom banregionen liksom om inställt eller fortsatt tävlande mm.

De lokala epizootigrupperna skall ha regionalt samarbete. Beslut som kan omfatta annan bana eller tränare inom annan region skall ske efter samråd med berörd banas

epizootigrupp. Smittriskbedömning görs enbart inom egen region. Avrapportering och samråd skall ske med STC:s operativa smittskyddsgrupp eller STC:s veterinära avdelning. Detta är av största vikt då tävlingar av riksintresse (V75 etc) berörs.

Nedan lämnade instruktioner gäller för lokal epizootigrupp och varje enskild ledamot.

Omedelbara åtgärder

- Isolera misstänkt stall
- Meddela besöksförbud och förbud mot flyttning av hästar
- Kontroll och provtagning för att fastställa den smittsamma sjukdomens art
- STC:s veterinäravdelning meddelas för informationsåtgärder och samordning

Fortsatta åtgärder

Kvarstår misstanke eller konstateras sjukdom fortsätter arbetet enligt nedan.

- Kontrollera hälsoläget dagligen, templistor skall utdelas till berörda stallar för dagligt ifyllande (morgontemp).
- Efter upphävt utbrott, insamla templistor och sänd till STC:s veterinäravdelning.
- Flytta eventuellt hästar till isoleringsstall.
- Besluta om fortsatt isolering av aktuella stallar på och utanför banan, meddela besöksförbud och anslå detta med skyltar.
- Meddela flyttningsförbud av hästar mellan banor/stallar. Tänk på de ökade riskerna i stallar där både rid- och travhästar uppställas. Tillse att stallägaren är informerad.
- Informera tränare, anställda, hästägare och, vid behov, lokalpress.
- Meddela räjongens stuterier, hästkliniker och veterinärer.
- lämna anvisningar om hur personal, hovslagare m fl skall arbeta (personal i smittat stall får ej arbeta i annat stall).
- Meddela transportörerna i räjongen, samråd om desinficering av fordon.
- Tillse att högtrycksaggregat och desinfektionsmedel finns vid banan för desinficering av både transportfordon och stallar.
- Epizootiveterinären rapporterar till länsveterinären/-erna.
- Vid utbrott av influensa, kontrollera vaccinationsstatus på individnivå i stallet.

Att tänka på...

Skall tävlingar kunna hållas? Finns boxar att flytta hästarna till? Kan man separera tränande friska resp motionerande sjuka hästar på banan? Kan stallbacken spärras av för ännu bättre isolering av sjuka stallar? Hur övervakas camper och B-tränare? Finns evakueringsstallar? Kan banan vara öppen för träning för utifrån kommande hästar? Hur hanteras gästande hästar vid tävlingar och vid exempelvis klinikbesök?

Här ovan finns en bild på en användbar skylt som STC har utformat och distribuerat ut till landets travbanor. Finns det intresse att beställa denna skylt, kontakta STC:s vet.avd. 08- 627 20 00.

Nedan lämnade instruktioner gäller tränare och/eller ägare av trav- eller galopphest samt ansvarig vid trav eller galoppstuteri.

- stäng omedelbart misstänkta stallar för in- och utpassering av hästar. Rengör fordon/släp som använts för transport av misstänkt smittad häst
- kontakta omedelbart Din lokala smittskyddsgrupp. Där får du direktiv för fortsatta åtgärder
- rådgör med Din veterinär
- informera om att de, som arbetar i smittat stall, inte får befatta sig med hästar i andra stallar och att hästarna inte får flyttas mellan stallarna
- rapportera dagligen temperaturstatus och hälsoläge enligt de direktiv som lämnats av den lokala smittskyddsgruppen. Upprätta temperaturlistor.

Det är till Din lokala smittskyddsgrupp Du i första hand skall vända dig om Du misstänker att Du har häst som kan ha smittats!

Nedan lämnade instruktioner gäller för transport av trav- och galopphästar vid epizooti.

- Bestämmelser om rengöring av transportfordon skall följas noggrant
- Du skall hålla Dig informerad om smittoläget och planera transportererna med hänsyn till detta.
- Vid transport av smittad häst skall Du informera någon av de angivna smittskyddsgrupperna.
- Misstänkt smittad häst får ej lastas av så att smittspridning kan ske. Lasta i första hand av i isoleringsstall. Informera också mottagaren om misstänkt smitta eller att annan misstänkt smittad häst funnits på transporten. Ta kontakt med lokal smittskyddsgrupp vid behov för att bli anvisad till isoleringsstall.

- Har Du transporterat misstänkt smittad häst skall transporten högtryckstvättas och desinficeras efter avslutad transport.
- Du skall föra journal där det framgår var hästar hämtats och lämnats.

Anvisning om rengöring av fordon för att hindra smittspridning

- Transportfordon skall rengöras manuellt efter varje transport.
- Transportfordon som använts för andra hästar än det egna stallet skall desinficeras minst en gång/vecka.
- Transportfordon, som använts för häst med symptom på luftvägsinfektion, hosta, näsflöde etc skall desinficeras efter avslutad transport.
- Desinficera helst med högtrycksaggregat, som skall finnas tillgängligt eller kunna anvisas vid alla trav- och galoppbanor.
- I varje transportfordon (yrkesmässigt) bör finnas ett mindre desinficeringsaggregat som kan drivas med bromstryck eller handpumpas vid tillfällena då högtrycksaggregat ej finns tillgängligt.
- Använd dels rengörande, dels desinficerande medel.

Vid befarad eller pågående epizooti.

- Utför inga transporter innan Du tagit kontakt med Din lokala bana eller STC:s smittskyddsgrupp för direktiv.
 - Lämna klara direktiv till personalen så att inga misstag uppstår.
 - Kom ihåg att smittskyddet mot hästinfluensa är sämre sedan vaccinationsobligatoriet togs bort. Du kommer i beröring med både vaccinerade och ovaccinerade hästar. Även friska hästar kan vara smittspridare. Det är av största vikt att Du för journal över Dina transporter så att det går att härleda var hästar hämtats och lämnats.
 - Om Du transporterar misstänkt sjuk häst eller skall hämta häst i stall där smitta kan finnas - avvisa sådan transport tills Du har inhämtat anvisningar!! Tänk på att detta är viktigt vid alla smittsamma sjukdomar, även kvarka, virusabort m fl.
-

Smittsam sjukdom

Smittspridning

Ingen av de vanligaste infektionssjukdomarna som förekommer i Sverige hotar i normalfallet våra hästars liv, men kan ändå vara nog så tråkiga att drabbas av. Kunskap om olika sjukdomar är viktig för att skydda de egna hästarna. Det är också viktigt att inse att så länge vi reser och tävlar i stora grupper med våra hästar, kommer vi **alltid** att utsätta dem för en viss smittorisk. Det finns dock en del saker man kan göra för att minska risken för att ta hem smitta till stallet.

Vad behövs för att en häst skall bli infekterad?

Först och främst krävs ett **smittämne**. Smittämne kan t ex vara virus, bakterier, svampar eller någon annan sjukdomsalstrande organism. Därefter krävs en **smittkälla**, dvs den/det som är bärare av smittämnet. Smittkälla kan vara människa, djur, utrustning, foder mm. För att smittämnet skall kunna lämna smittkällan och infektera en ny individ krävs också en **smittväg**. Smittvägen kan vara genom luft, direkt kontakt, vatten, foder och insekter (t ex fästingar). Med alla dessa detaljer på plats kan smittämnet nå mottagaren, t ex en häst.

Hur kan man förhindra smittoöverföring?

För att förhindra att smittämnet når mottagaren, i det här fallet din häst, måste smittvägen brytas. Detta kräver en smula kunskap kring hur smitta för olika sjukdomar kan överföras. Ovan har vi nämnt smittvägarna kontaktsmitta, smitta genom vatten, foder och via insekter. För våra vanligaste infektionssjukdomar (kvarka, hästinfluensa, virusabort och rhinovirusinfektion) är det **direkt** och **indirekt kontaktsmitta** samt **luft** som är de främsta smittvägarna.

Kontaktsmitta...

...här får smittämnet **direktkontakt** med mottagarhästen. Detta kan t ex inträffa när en infekterad häst nosar på en kamrat i hagen. I näsflödet finns virus eller bakterier som då enkelt kan överflyttas till slemhinnorna på kamrater.

Indirekt kontaktsmitta...

...kan uppträda genom att Du hälsar på en infekterad häst och får Dina kläder nedsmutsade med smittoförande saliv eller näsflöde. Om Du sedan går hem till Ditt eget stall och låter Din häst komma i kontakt med de smittoförande vätskorna har du fungerat som en smittväg och hästen smittas indirekt via Dig. Indirekt smitta kan också ske genom ej renjorda hästtransporter, utrustning i stallet mm.

Luftsmitta...

...slutligen är svår att värja sig emot. Samtidigt är det sannolikt genom luftsmitta som våra hästar oftast smittas vid en luftvägsinfektion. När en häst hostar slungas miljoner små vätskedroppar ut från luftvägarna. Dessa vätskedroppar kan innehålla virus eller bakterier (beroende på vilken sjukdom som är aktuell) och under gynnsamma förhållanden kan de färdas över avsevärda avstånd - upp till 400 meter utomhus finns t ex dokumenterat för hästinfluensa.

BRYT SMITTOVÄGEN

Bryt smittvägen!

Direkt och indirekt kontaktsmitta: Nyckelordet för stoppad smittoöverföring är **renlighet**. Gå aldrig direkt från en infekterad häst till frisk häst. Det här ska man ALLTID tänka på - även i de fall man inte säkert vet vilken sjukdom som är aktuell. Undvik om möjligt kontakt med hästar som har hosta, feber och näsflöde. Råkar Du ändå ha kontakt med sådan häst; **byt kläder och duscha** innan Du går till friska hästar. Man kan också tänka sig att använda **skyddskläder** i kontakt med infekterad hästtvätta dock alltid **händer, armar och ansikte** med tvål och vatten. Ta av ringar från fingrarna. Har du långa naglar kan en extra rengöring under dessa vara bra.

Utrustning och material kan också överföra smitta. Ett bett, en grimma eller stallinredning kan fungera som bärare av smittämnen. Även sådana saker måste alltså rengöras om de måste användas på frisk häst - bäst är nog dock att undvika "blandad" användning helt. Detta är särskilt viktigt vid utbrott av vissa hudsjukdomar som t ex ringorm.

Luftsmitta

Att försöka skydda sin häst mot luftsmitta på t ex ett tävlingsområde är mycket svårt. Hemma i det egna stallet kan man dock ha rutiner som lindrar effekterna av en infekterad häst i stallet. Vattenånga kan t ex hjälpa virus och bakterier att transporteras runt i stallet. Duschas hästar i stallet är det därför bra med en utsugsfläkt i anslutning till det utrymmet.

En annan åtgärd kan vara att tillämpa en kortare karantän för nyanlända hästar. En utebox eller liknande placerad en god bit från övriga hästar, kan fungera som tillfällig uppstallning under en vecka.

Viktigast av allt är dock att så fort någon häst i stallet börjar uppvisa smittoförande symptom (feber, hosta, näsflöde) flytta ut den ur stallet till någon typ av "isoleringsbox". På detta vis kan man ibland begränsa antalet insjuknande hästar avsevärt och förkorta en eventuell isoleringstid, framför allt vid utbrott av kvarka.

På de följande sidorna lämnas rekommendationer och information om två vanligt förekommande sjukdomar med smittsam karaktär som Dina hästar kan drabbas av, influensa och kvarka eller annan övre luftvägssjukdom.

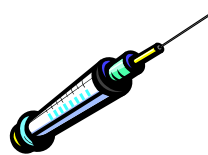
Hästinfluensa

Rekommendation och information

Hästinfluensa orsakas av virus. Smittan är luftburen och även till synes friska hästar kan föra smittan vidare. Sjukdomen har mycket hög smittsamhet.

Ett bra men tidsbegränsat skydd mot influensa uppnås genom vaccination eller genomgången infektion. Vid kraftiga sjukdomsutbrott kan även vaccinerade hästar och hästar som genomgått infektionen drabbas. Hos dessa hästar blir dock sjukdomsförloppet lindrigare och kortare.

Häst som drabbats av influensa, vållas lidande och sjukdomen kan ge upphov till följsjukdomar som i vissa fall för alltid kan förhindra fortsatt tävlande.

Vaccination

För att undvika komplikationer i samband med vaccination bör man tänka på följande:

- Hästen skall vara frisk, ha normal temperatur och helst vara avmaskad. Man bör inte vaccinera samma dag som hästen utsatts för hårt träningsarbete eller har tävlat.
- Undvik hård ansträngning första veckan efter vaccinationen. Därefter bör inte de första ansträngningarna vara maximala.

Inrapportering av vaccination

De flesta travsportländer och samtliga galoppsportländer har krav på vaccination. För att svensktränad häst skall få starta krävs därför intyg och man kräver då intyg från STC om utförd vaccination. STC kräver i sin tur att vaccinationsintyg utfärdats av veterinär för att införa det i vaccinationsregistret. Respektive lands centralförbund kan lämna uppgift om sitt lands bestämmelser.

För galoppsporten gäller särskilt obligatoriskt vaccinationsprogram.

Rekommenderade åtgärder vid influensa

- kontrollera vaccinationsstatus i stallet
- samtliga hästar i stall isoleras
- isolering i stall skall gälla 5 dygn efter senast registrerade primära temperaturtopp. För stall med häst/ar, som enligt STC:s regler, är ofullständigt vaccinerad gäller en isoleringstid om 10 dagar. Med relevant vaccinering menas att hästarna, oavsett ålder, är grundvaccinerade (A-C) samt för hästar tom 4 års ålder, att de har vaccinerats inom de senaste 6 månaderna. För hästar 5 år och äldre att de har vaccinerats minst en gång inom de senaste 12 månaderna.

Den längre isoleringstiden är föranledd av längre virusutsöndring.

Kvarka och liknande övre luftvägssjukdomar.

Rekommendationer och information

Kvarka orsakas av bakterier, streptokocker, och överförs lätt genom nedsmutsade utslagningsdetaljer och/eller kläder.

Den klassiska symptombilden för kvarka är svullna svalglymfkörtlar, varigt näsflöde och feber. Idag är det dock vanligt med betydligt lindrigare symptom med exempelvis enbart tjockt näsflöde eller hosta och övriga symptom saknas.

Efter genomgången kvarkautbrott är det av största vikt att stallet rengörs ordentligt då kvarkabakterien är mycket motståndskraftig och kan överleva i exempelvis boxinredningen upp till 12 månader.

Rekommenderade åtgärder vid kvarka

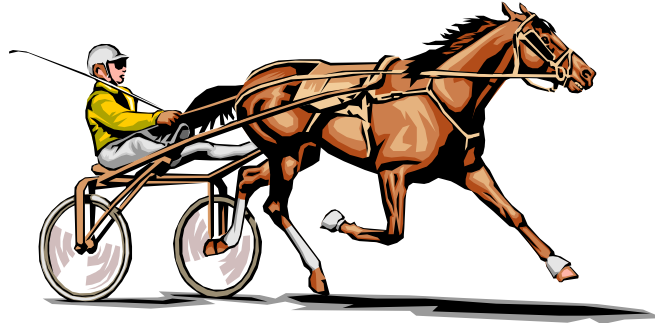
- stall med sjuka hästar skall hållas isolerat intill dess att 20 dagar har förflutit från det att ingen häst längre visar smittförande symptom såsom variga näsflytningar eller feber.
- om sjuka hästar har flyttats till isoleringsstall skall det stall varifrån hästarna flyttades hållas isolerat i 10 dagar under förutsättning att inga kvarvarande hästar insjuknar, samma gäller stall dit eventuellt friska hästar flyttas.

Andra infektionssjukdomar

Vid utbrott av andra infektionssjukdomar av smittsam karaktär, får ställning tas i varje enskilt fall.

Isolerad häst får inte startanmälas förrän isoleringen är hävd.

Om du behöver ytterligare information vänder Du Dig i första hand till Din lokala smittskyddsgrupp, men Du är också välkommen att höra av dig till STC:s veterinäravdelning. Telefonnumret dit är 08-627 20 00.

Denna information är utgiven i samarbete mellan
Svenska Travsportens Centralförbund och
Svenska Galoppförbundet.

Den är en av flera broschyrer som vänder sig till hästsportens intressenter
med information om smittsamma sjukdomar.

Om Du önskar ytterligare information är Du välkommen att ringa till STC:s
veterinäravdelning, tel 08-627 20 00.